

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudcov JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v exekučnej veci oprávnenej **B.**, so sídlom v S., proti povinnému **JUDr. I.**, so sídlom vo V., správcovi konkurznej podstaty P., so sídlom v S., vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 7 Er 520/2004, o vymoženie 40 000 Sk, na dovolanie súdnej exekútorke JUDr. K., so sídlom vo V., proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. januára 2008 sp. zn. 12 CoE 1/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. januára 2008 sp. zn. 12 CoE 1/2008 a uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš zo 17. septembra 2007 č.k. 7 Er 520/2004-27; vec vracia Okresnému súdu Veľký Krtíš na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Veľký Krtíš v zmysle § 45 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) poveril súdnu exekútorke JUDr. K., aby na základe rozhodnutia Okresného súdu Veľký Krtíš z 23. marca 2004 č.k. Rob 59/2004-15 v exekučnom konaní vymohla pohľadávku oprávnenej B. proti povinnému P. vo výške 40 000 Sk s príslušenstvom, ako aj s trovami predchádzajúceho konania a trovami exekúcie.

Uznesením zo 17. septembra 2007 č.k. 7 Er 520/2004-27 Okresný súd Veľký Krtíš zamietol žiadosť súdnej exekútorke, ktorou sa domáhala, aby bolo rozhodnuté o trovách exekúcie. Vychádzal z toho, že na majetok P. bol uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo 16. mája 2006 sp. zn. 2 K 9/2006 vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho podľa § 48 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) došlo k zastaveniu predmetného exekučného konania. Uviedol, že právna úprava obsiahnutá v § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii výslovne nerieši otázku náhrady trov exekúcie, ak nie sú v čase zastavenia exekúcie uhradené alebo ak ich nemožno uhradiť z výťažku. V zmysle § 200 ods. 2 Exekučného poriadku súd rozhoduje o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie len vtedy, ak súčasne rozhoduje o jej zastavení. V danom prípade ale došlo k zastaveniu exekúcie priamo zo zákona, a nie rozhodnutím súdu. Pritom oprávneného môže súd zaviazat' na úhradu trov exekúcie len ak zastavenie exekúcie procesne zaviniť alebo ak bola exekúcia zastavená z dôvodu nemajetnosti povinného. Vzhľadom na uvedené dospel súd prvého stupňa k záveru, že nemôže vyhovieť žiadosti súdnej exekútorke a rozhodnúť o trovách exekúcie (podľa jeho názoru musí súdna exekútorka prihlásiť svoju pohľadávku na úhradu trov exekúcie do konkurzu).

Uznesenie súdu prvého stupňa napadla súdna exekútorka odvolaním. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. januára 2008 sp. zn. 12 CoE 1/2008 napadnuté uznesenie potvrdil podľa § 219 O.s.p. s odôvodnením, že odvolanie nie je dôvodné. Rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá zákonnej úprave konkurzného aj exekučného konania. Ustanovenie § 197 ods. 1 a § 203 ods. 1 Exekučného poriadku dáva dostatočný podklad pre záver, že v danom prípade nebolo možné uložiť oprávnenému povinnosť nahradit' trovy exekúcie. Keďže nebol zákonný podklad pre vydanie rozhodnutia, ktorého sa domáhala exekútorke, súd prvého stupňa jej žiadosť opodstatnene zamietol. Odvolací súd k tomu dodal, že súdna exekútorke mohla požadovať od oprávneného primeraný preddavok na odmenu a na náhradu hotových výdavkov a vyhnúť sa tak situácii, v ktorej sa napokon ocitla.

Potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu napadla súdna exekútorke dovolaním, v ktorom uviedla, že odvolací súd jej v konaní odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo bez zákonného podkladu sa odmietol zaoberať meritom jej žiadosti. S poukazom na ustanovenie § 200 ods. 2 Exekučného poriadku dovolateľka uviedla, že aj keď súd o zastavení exekúcie nerozhodol, mal rozhodnúť o náhrade trov exekúcie, prípadne mal (napriek zastaveniu exekúcie zo zákona) vydat' rozhodnutie o zastavení exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. g/

Exekučného poriadku) a v súvislosti s tým tiež o povinnosti oprávneného nahradiť trovy exekučného konania (analogicky podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku). Dovolateľka poukázala aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2004 sp. zn. II. ÚS 31/2004, najmä tú jeho časť, v zmysle ktorej „výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať alebo brániť v reálnom uplatnení základného práva; medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného Ústavou Slovenskej republiky; v takom prípade je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak garantoval“. Trovy exekúcie vznikajú na ťarchu účastníkov konania, nie na ťarchu súdneho exekútora (ktorý je účastníkom konania iba ak sa rozhoduje o trovách exekúcie). Dovolateľka vyslovila súhlas s názorom, že trovy exekúcie má hradiť povinný, zdôraznila však, že to platí len vtedy, ak je trovy exekúcie možné od neho vymôcť alebo ak ich sám dobrovoľne zaplatí. Ak však nastane situácia, v ktorej povinný nemôže z akýchkoľvek príčin nahradiť exekútorovi trovy, musí ich zaplatiť oprávnený – táto jeho povinnosť vyplýva aj z práva súdneho exekútora požadovať od oprávneného preddavok na trovy exekúcie. Náhrada trov exekúcie patriaca súdnemu exekútorovi za ním vykonanú prácu v prospech oprávneného je majetkom exekútora, ktorého môže byť zbavený len vo verejnom záujme a za podmienok stanovených zákonom (čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd). V procesnej situácii, ktorá nastala zastavením exekučného konania podľa § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, oprávnený nenesie žiadne procesné zavinenie (nemohol predpokladať, že na majetok povinného bude vyhlásený konkurz) a nejde ani o nemajetnosť povinného, kedy by bolo možné oprávnenému uložiť povinnosť nahradiť exekútorovi trovy exekúcie. Z pohľadu dovolateľky je otázne, prečo má „niest' financovanie exekúcie pre iného“, keď exekučné konanie neiniciovala a nežiadala, aby u nej bol podaný návrh na vykonanie exekúcie. Nie je veriteľom povinného, preto neopodstatnený je názor, že náhrady trov exekučného konania sa má domáhať v konkurznom konaní. So žiadosťou o vykonanie exekúcie sa na ňu obrátil oprávnený, preto jej má aj nahradiť trovy exekúcie. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle § 239 O.s.p. platí, že dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.). Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd svojím uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na to by prípustnosť dovolania súdnej exekútorky prichádzala do úvahy len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné.

Dovolatelka vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jej opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

V dovolaní sa namieta, že súdnej exekútorky bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237

písm. f/ O.s.p., je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Pri posudzovaní otázky, či v danom prípade došlo v konaní na súdoch nižších stupňov k odňatiu možnosti súdnej exekútorke konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) vzal dovolací súd na zreteľ, že vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci (§ 5 ods. 2 Exekučného poriadku), ďalej že za výkon exekučnej činnosti patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času (§ 196 Exekučného poriadku) a napokon, že súdom poverený exekútor má pri rozhodovaní o trovách exekúcie postavenie účastníka konania (§ 37 ods. 1 Exekučného poriadku). Za rozhodovanie o trovách konania pri tom považoval aj rozhodovanie o návrhu, aby exekučný súd rozhodol o trovách exekúcie.

Pokiaľ k zastaveniu exekúcie došlo rozhodnutím súdu z niektorého z dôvodov uvedených v ustanovení § 57 Exekučného poriadku, rozhodne súd aj o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie (viď § 200 ods. 2 Exekučného poriadku). Rozhodnutie súdu musí teda v týchto prípadoch okrem výroku o zastavení exekúcie obsahovať aj výrok o náhrade trov exekúcie.

V danej veci nedošlo k zastaveniu exekučného konania rozhodnutím súdu, ale ex lege – vyhlásením konkurzu (viď § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Exekučný súd pri tomto spôsobe zastavovania exekúcie nevydáva rozhodnutie o zastavení exekučného konania. V súvislosti s tým vzniká otázka, či má súd v uvedenej procesnej situácii rozhodnúť o trovách exekúcie. Túto otázku nerieši zákon o konkurze a reštrukturalizácii a výslovne ani Exekučný poriadok. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je však potrebné na základe analógie procesného práva postupovať aj v tomto prípade podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku. Možno preto uzavrieť, že aj v prípade exekúcie zastavenej ex lege (§ 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) je povinnosťou súdu rozhodnúť o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie (analogicky ako v prípade zastavenia exekúcie rozhodnutím súdu).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že návrh súdnej exekútorke, ktorým sa po zastavení exekučného konania podľa § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii domáhala vydania rozhodnutia súdu o trovách exekúcie, zodpovedal analogickému použitiu § 200 ods. 2 Exekučného poriadku. Tým, že sa súd prvého stupňa

odmietol vecne zaoberať jej návrhom (odmietol rozhodnúť o trovách konania – či už o ich priznaní alebo nepriznaní), odňal jej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Rovnakou procesnou vadou zaťažil konanie tiež odvolací súd, ktorý túto vadu súdu prvého stupňa nepostrehol a stotožnil sa s jeho procesným postupom.

Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil tak potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 234b ods. 1 a 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. augusta 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková